

OmNorden

Voorjaar 2009

Mooie mensen

Inhoud

Lille spejl på væggen der...
Anders Bay

Herken die mooie Scandinaviër!
Puzzel

Symposium Norsk Oversættelse
Susanne Oosterveen

Kysset som fikk snøen til å smelte - Tor Fretheim
Susanne Oosterveen

Lustrum Rexona111: Back to the Roots
Maarten Koning

Straf briesje – sterk beestje
Lisa van den Dool

En dagligdag på 2 sprog
Eva Brachini

En våldsam saga
Mick van Megesen

Zweeds Wittebrood
Ben Ronde

Activiteiten

Ook dit jaar organiseert Nordom de Midzomerpicknick. We verzamelen ons allen in het Westerpark om onder de zon een gezellige namiddag te hebben. Nordom zorgt voor de barbecues, stokbroden en iets te drinken maar vraagt aan jullie om jullie lekkerste (scandinavische) versnaperingen mee te nemen.

Voor het eten wat misschien rond 17h begint kun je meedoen met een spelletje KUBB.

Wanneer : 10 juni 2009

Tijd : vanaf 15.00 uur

Waar : Westerpark, oostzijde

Studenten gezocht!

Henk van der Liet en Martje Wijers zoeken voor het congres *Arbeitstagung der Skandinavistik 2009 Amsterdam* enthousiaste studenten om het congresbureau te bemannen van dinsdag 18 tot en met vrijdag 21 augustus. Je hoeft niet alle dagen aanwezig te zijn, maar het is fijn als je in ieder geval 1 of 2 hele dagen van 9 tot 17 uur beschikbaar zou zijn of meerdere dagen een dagdeel erbij zou kunnen zijn. Hiertegenover staat dat je gratis mee kan met de excursies die, die week plaats zullen vinden en mee uit eten mag! Daarnaast is het natuurlijk een bijzondere gebeurtenis voor onze opleiding en een leuke ervaring die je kan delen met je medestudenten en docenten!

Natuurlijk kan je bij Nordom informeren wie hier van ons bij zullen zijn, andere vragen stellen of je aanmelden. Mail daarvoor naar: info@nordom.nl

Je kan ook direct aanmelden op: atds2009-fgw@uva.nl

Voor meer info zie: <http://www.hum.uva.nl/atds2009>

Voorwoord

Ook deze lente is er weer een nieuwe OmNorden en gelukkig koste het dit keer minder moeite dan anders om ons blad te vullen. Bij deze bedankt voor alle inzendingen en interessante artikelen! Het thema *Mooie mensen* inspireerde ons om alweer een nieuw puzzelconcept te bedenken en gelukkig wist Anders Bay ons wederom te verrassen met een geheel aangepast artikel, tusend tack! Dit keer twee artikelen van Susanne Oosterveen omdat we helaas bij de vorige editie van OmNorden haar stuk zijn vergeten te plaatsen, waarvoor onze excuses! Er valt in ieder geval weer veel te lezen en we hopen dat jullie dat met veel plezier zullen doen.

De vraag wat nou precies *mooi* is heeft ons een tijdje bezig gehouden en bracht ons op het idee om de lay-out van ons blad eens helemaal om te gooien. Want die vonden sommigen van ons eigenlijk helemaal niet *mooi*. Maar omdat we het er niet over eens konden worden wat dan het *allerallerallermooiste* lettertype was, hebben we elk artikel een andere opmaak gegeven. Bij klachten over onleesbaarheid, ongelooflijke aantrekkingskracht van lettertype *Leelawadee* (wie verzint er dan ook zo'n naam?) of een heimelijk verlangen naar dat doodnormale, maar toch zo mooie *Times New Roman* horen wij dat graag. We zullen een poll op onze site de doorslag laten geven voor de opmaak van het volgende blad!

Dan rest het ons om je een hele fijne en dan vooral een *mooie* zomer te wensen en je nogmaals te herinneren aan onze **Midzomerpicknick** op 10 juni in het Westerpark! Meer informatie is zoals altijd te vinden op onze site www.nordom.nl en met vragen geven wij zo snel mogelijk een toepasselijk en zo *mooi* mogelijk antwoord via info@nordom.nl

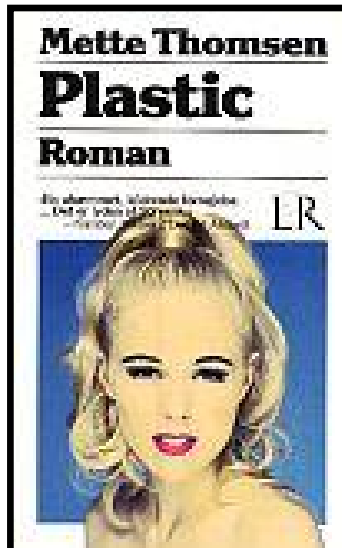
Ha det bra och fint!

Het bestuur

Lille spejl på væggen der...

330 års (u)ægte skønhed: et par nedslag i dansk litteratur

-Anders Bay

Forlaget og Mette Thomsen havde egentlig tænkt sig at bogens forside skulle være et billede af en Barbie-dukke, men det gav copyright-problemer, så det endte med at Mette Thomsen, i en slags leg med bogens tekst og kontekst (reklameverdenen), lod sit ansigt modelagtigt style og afbilde på bogens forside.

“Forfængelighed, forfængelighed”, sådan advarede barokdigteren Thomas Kingo (1634-1703) i sit digt “Far, verden, far vel” (også kendt som “Ked af verden, kær ad himlen”) fra 1681 på messende vis mod at man lod sig forblænde og forlokke af alverdens guld, glimmer, sminke og udvortes skønhed. For det var fup og bedrag altsammen. Og altså forførende forfængelighed, som rimer så godt på forgængelighed. Godt trehundrede år senere digtes der stadig om samme farlige tematik: den falske, yvidre skønhed over for den ægte indre skønhed, den ægte vare så at sige.

Mette Thomsens (1970) roman *Plastic* – nu en af 1990ernes klassikere (den er fra midten af årtiet) – handler om den unge kvinde Mona der ofrer alt hvad hun har af midler for at blive det fuldstændigt perfekte menneske der kan leve op til reklamernes ideal for

skønne, flotte gudelignende skabninger. Mona, hvis nabo/veninde sikkert ikke uden grund hedder Vera (= sandhed), gennemgår derfor samtlige operationer som hun mener skal til for at virkeliggøre skønhedsidealet. Og operationen – eller rettere sagt: operationerne, for der er mange – lykkes. I hvert fald for en kort stund, for Monas krop viser sig snart ikke at kunne klare alle de mange indgreb, og hun går i hundene, fysisk og psykisk. Ja, og dog, for psykisk lader vanskabningen Mona til at have opnået fred i sit sind, i sin nye tilværelse som subsistensløs posedame. I al sin ironiske tragik har Mona fundet fred blandt bumser og

vagabonder i storbyen. Det er en både tragikomisk og moraliserende slutning på Monas eventyr og forsøg på at blive en fejlfri, menneskelig Barbie-dukke. - Jeg skal her lige skynde mig at fortælle at *Plastic* ikke er nogen kedelig, realistisk roman (det kunne det ovenstående resume foranledige til at tro), der er tværtimod tale om en ironiserende, postmodernistisk leg, men altså alligevel med et klart budskab om at man ikke skal lade sig styre af de lokkende medier og reklamer for skønhed.

“Vær dig selv!” kan man sige at budskabet er i *Plastic*. Samme tematik og budskab finder vi ca. 15 år senere i en novelle af Jan Sonnergaard (1963), nu er vi bare rykket helt op i nutiden - og samtidig tilbage til H. C. Andersens (1805-1875) tid. Sagen er nemlig at Jan Sonnergaard har nyskrevet eller opdateret Andersens eventyr fra 1837 om *Den lille havfrue*. Opdateringen, eller fremskrivningen, er fra 2005 (HCA's 200 års fødselsdag) og handler om at man skal være sig selv og ikke ‘ommøblere’ på sig selv på grund af andres blikke, forventninger, krav etc. Men det vælger det moderne eventyrs kvindelige hovedperson, Pernille, alligevel at gøre. Hun vil åbenbart gerne gøre noget ekstra for sin kæreste, kaldet Søde-Jan, som ellers er helt tilfreds med Pernilles udseende, og som Pernille danner et ideelt par med. Ja, faktisk ofrer Pernille ikke bare sin krop men dermed også sig selv for Søde-Jan. Men efter at have oplevet at alle skønheds- og plasticoperationerne blot fører til Søde-Jans afvisning af hende, må Pernille, ligesom Mona, sande at det til syvende og sidst ikke er ydre skønhed der tæller. Pernille begår selvmord i havnen, lige dér hvor skulpturen af den *Lille havfrue står*.

Mens stil og tone i Mette Thomsens *Plastic* er let og ironiserende (og dermed 90er-agtig), så er Jan Sonnergaards opdaterede havfrue-historie mere kontant og rå, men dog også med (tragisk) humor og et blink i øjet til læseren.

Thomas Kingo var nu heller ikke uden ironi, for han lavede gerne hyldestdigte til kongen, som vel mest af alle dyrkede pomp og pragt... og ydre skønhed.

SYMPOSIUM NORSK OVERSÆTTELSE**-SUSANNE OOSTERVEEN**

D. 19 Juni 2008 var jeg med til en symposium som handlede om norsk oversættelse. Jeg er dansk-student (det er derfor jeg skriver på dansk lige nu), men ville gerne prøve om jeg kunne følge med i dette her. I efteråret 2007 havde jeg været med til workshoppen 'dansk oversættelse af børnebøger' og der var vi kun 10, hvis jeg husker korrekt. Stor var overraskelsen, da jeg så hvor mange mennesker der var kommet til symposiet. Hele salen 105 i P.C.Hoofthuis var stopfyldt!

Norsk litteratur

Jeg vidste næsten ingenting om norsk litteratur (man kan vel ikke vide alt) men jeg fik lidt at vide da jeg læste indledningen til symposiet. Chancen er stor at du, kære læser, ved alt om Norsk litteratur, men jeg tager lige friheden til at fortælle lidt om det. Jeg fik at vide at norsk litteratur behandler først og fremmest familietematik: familier i forskellige sammensætninger, problematiske forhold mellem børn og forældre og mellem søskende. Også eksistentielle spørgsmål er et vigtigt tema i norsk litteratur. Forfattere som Nikolaj Frobenius, LinnUllmann, Dag Solstad og Johan Harstad blev nævnt som eksempler. Den sidste var en af dagens talere. Som jeg ikke forstod et muk af, men det kommer jeg til senere.

Symposiet

Vi blev budt velkommen af prof. dr Henk van der Liet. Han gjorde det på dansk og jeg kunne derfor godt følge med. Resten af dagen var det ikke så nemt at følge med, især da Johan Harstad begyndte at læse fra hans bog, 'Buzz Aldrin, hvor ble det av deg i alt mylderet?' (Buzz Aldrin, waar ben je gebleven?). I pausen snakkede jeg med nogle gamle norsk-studenter og jeg fik at vide at 'norsk' i praksis går ud på mange forskellige dialekter som de ofte ikke kan forstå i andre dele af Norge. Harstad kom fra en af egnene hvor dialekten er sværest at forstå. Så jeg nøjedes bare med at lytte til de dejlige nordiske lyde (og læste bogen bagefter. På hollandsk.)

Oversættelsesstrategier

Hvad definerer nu en god oversættelse? Først og fremmest skal bogen blive læsbar! Det skal være en god bog, uanset om man ved at den er oversat eller ej. Og hvad gør man som oversætter med alle de nordiske kulturfænomener som vi ikke kender i Holland? Specifikke madvarer, helligdage og vaner vi ikke kender? Publikummet fik nogle tips. Man kan selvfølgelig bruge en ordliste, men det fremmer ikke læsbarheden. Man kunne også udskifte nordiske med hollandske kulturfænomener, det gør man tit med for eksempel politikere. Nogle gange bruger oversætteren forordet eller efterskriften til at forklare et og andet. Og det kunne også være en god idé at konsultere andre oversættelser eller forfatteren for den bedste måde at oversætte forskellige ord eller udtryk på.

Læserapporter

Vidste du at forlag som udgiver romaner, oversat fra fremmedsprog, bruger læserapporter for at tage en beslutning om hvorvidt en bog bliver udgivet eller ej? De bliver skrevet af personer der behersker begge sprog og har et godt kendskab til den hollandske litteratur. Blandt andet skal de nemlig beskrive om bogen passer i det hollandske litteraturlandskab.

www.norla.no

www.literairvertalen.org

Meer over Johan Harstad en Buzz Aldrin:

<http://www.noordseliteratuur.nl/auteur/harstad>

Afbeelding:

<http://besserwisser.blogspot.com/images/buzzaldrin.jpg>

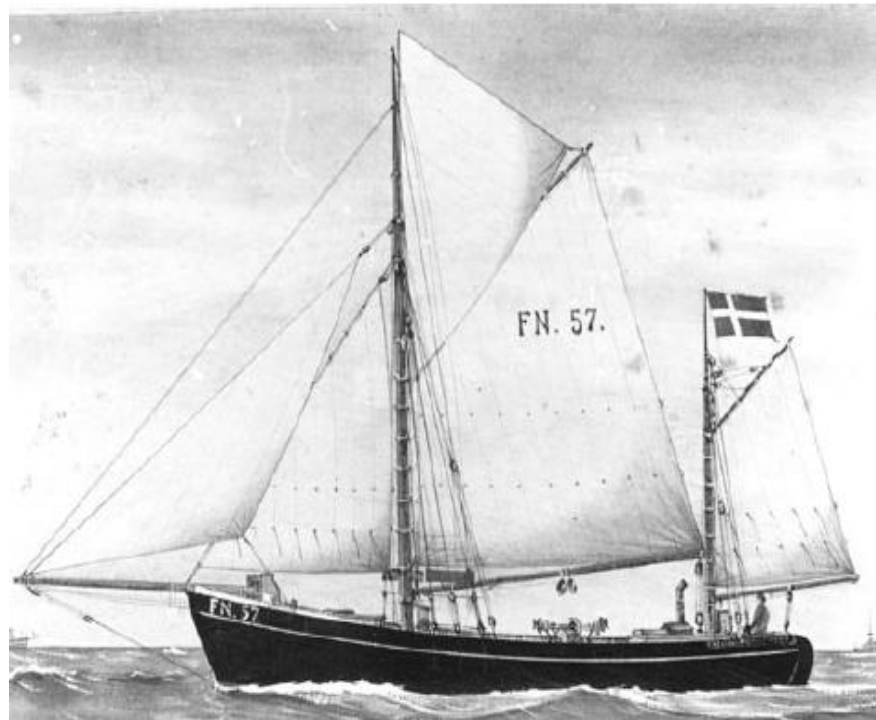

Dagen blev organiseret af det Norske Norla, 'Senter for norsk skjønn- og faglitteratur i utlandet', og det Hollandske ELV, 'Expertisecentrum Literair Vertalen'. Norla er en organisation der stimulerer oversættelse af Norsk litteratur i udlandet, og ELV er belastet med at udvikle oversættelsesuddannelse i Holland. De byder også kurser og mentorater til oversættere som lige begynder deres karriere.

LUSTRUM REXONAIII: BACK TO THE ROOTS GEZOCHT: VRIJWILLIGER COMMUNICATIE-PR

Dit jaar bestaat de Rexona 110 jaar. Ter gelegenheid hiervan wil de Vereniging Rexona in 2010 weer naar haar geboorteplaats Frederikshaven in Denemarken zeilen. Ook zal zij Esbjerg en Lemvig, haar laatste ligplaats in Denemarken, aandoen. Daarna zal zij via Den Helder en Enkhuizen in 2010 bij Sail Amsterdam aanwezig zijn. Tot slot zal zij naar Vlaardingen varen. In samenwerking met Maritieme Video Producties in IJmuiden wordt momenteel ook een concept voor een documentaire ontwikkeld.

In 2001 is het plan gemaakt de Rexona als museumschip en als varende erfgoed haar historisch-culturele functie weer te laten vervullen. 2002 en 2007 hebben grote renovaties plaatsgevonden. Op dit moment wordt op de werf in Lelystad het middenschip

gerestaureerd. Diverse sponsors hebben dit mogelijk gemaakt. Om de Rexona weer zeewaardig te maken is in 2010 de laatste grote renovatie nodig, betreffende het onderschip. Deze renovatie zal mede in overleg met Deense partners worden uitgevoerd.

Op locatie zullen in samenwerking met (locale) overheden, musea en beroepsorganisaties evenementen plaatsvinden om de visserij, de regionale ontwikkeling en de laatste generatie zeilende viskotters onder de aandacht te brengen. De Vereniging voorziet een Europese samenwerking voor de lange termijn en het lustrumproject legt hiervoor de basis. In 2011 zullen ook een boek en een documentaire over dit project verschijnen.

Communicatie vormt een belangrijk onderdeel van de organisatie. In aanloop naar en tijdens het evenement komen alle facetten van communicatie en PR aan bod. Denk daarbij aan het schrijven van persberichten, het ontwikkelen van communicatiemiddelen, de inzet van nieuwe media, afstemming communicatie met onder andere sponsors, musea, (locale) overheid, beroepsorganisaties en nautische verenigingen.

Ter ondersteuning van het communicatietraject zoekt de lustrumcommissie vanaf juni 2009 tot en met het evenement in augustus 2010 een vrijwillig(st)er voor communicatie. Eventueel zou dit ook als stage ingebracht kunnen worden. De medewerker krijgt te maken met zowel interne als externe communicatie en leert tevens veel over organisatie van het evenement. In overleg en al naar gelang de wensen en de capaciteiten van de vrijwillig(st)er zal deze een aantal eigen verantwoordelijkheden en taken krijgen binnen het project. De werkdruk is zodanig dat de bezigheden buiten het werk of andere dagelijkse verplichtingen en grotendeels vanuit huis vervuld kunnen worden.

Enthousiasme, een ondernemende instelling, goede communicatieve vaardigheden en een goede beheersing van Nederlands en Engels zijn een voorwaarde, Deens een welkome aanvulling. Goede kennis van Word, Excel en Powerpoint is een pre. Affiniteit met de nautische wereld is niet perse noodzakelijk.

Reacties kunnen worden gezonden aan: Lustrumcommissie@rexona111.eu

Informatie: Maarten Koning, tel: 06 11562200

En dagligdag på 2 sprog

-skrevet af Eva Brachini, mor til Smilla & Frida

Dagen efter jeg var emigreret til Holland i sommeren 1996, vidste jeg at min tilværelse var totalt forandret. Jeg havde lukket døren op for et nyt sprog og budt det velkommen i min verden – helt frivilligt. Mit liv var, fra nu af, domineret af min egen sproglige formåen.

Da jeg skulle lære at forstå, læse og ikke mindst tale hollandsk, forsøgte jeg at tage det hele som en eventyrlig oplevelse og på denne måde gik det egentlig som en leg.

Først senere mærkede jeg at det ikke altid er så nemt at skulle jonglere med 2 sprog hver evig eneste dag og at man nogengange kommer til at sige noget værre sludder, når man pludselig ikke kan finde ordene.

Man bliver rent ud sagt nødt til at sluge sin stolthed og stole på sig selv!

Mens jeg var gravid med både Smilla (9 år) og Frida (3 år) sang jeg tit og ofte nogle bestemte danske godnatsange og da de begge var født, blev jeg ved med at synge disse sange for dem, hver eneste aften!

På samme måde leger jeg det danske sprog stille og roligt ind ved at benævne bestemte daglige gøremål med faste daglige ord f.eks *GODMORGEN, HAR DU SOVET GODT? SKAL DU TISSE?* og *TAK FOR MAD!*

– det er nemmere, fordi du alligevel foretager dig de handlinger hver dag!

I begyndelsen var jeg dog lidt forsigtig med Smilla og bange for at hun slet ikke forstod hvad jeg sagde. For at være fuldstændig sikker kiggede jeg hende direkte i øjnene, talte tydeligt og meget langsomt fx. *VIL DU HA-VE ME-RE AT SPI-SE...eller...NU SKAL VI BØR-STE TÆN-DER..!*

Da Smilla var omkring 2 år gammel, var jeg alene med hende på besøg i Danmark og hun blev pludselig syg med høj feber. Uden at tænke over det og nok fordi jeg blev forskrækket, talte jeg hurtigere end normalt og forbavselsen var stor, da jeg mærkede, at hun forstod alt.

Turene til Danmark og besøgene hos mormor eller venner, hvor Smilla hørte mig tale dansk konstant, gav hende nok mere sproglig forståelse og bevidsthed, end jeg dengang var klar over! Var vi i Danmark, tilpassede hun altid visse ord og som ved et trylleslag var vi pludselig *MOR* og *FAR!*

I årene der fulgte, blev jeg ved med at holde fast i min egen metode, godt hjulpet af god dansk børnemusik, klassiske danske børnebøger, spændende danske børnefilm

og ikke mindst populære Disney tegnefilm med dansk tale.

Men Smilla producerede ikke mere dansk end enkelte gloser og svarede mig altid på hollandsk, men så længe jeg mærkede at hendes svar var rigtige var vi jo på rette vej.

Jeg skal aldrig glemme den sommerdag i Danmark, da Smilla som 6 årig, efter tre dage hos mormor, pludselig kigger mig dybt i øjnene og siger
`Mor, må jeg få et glas saftevand?' ...Endelig kunne vi begynde at plukke frugterne af vores lange arbejde; en pragtfuld befriende følelse for os alle, dengang og stadigvæk!

Det bedste af det hele er, at Smillas verden i Danmark er blevet større; nu kan hun sludre med mormor (også i telefon fra Holland), lege bedre med de andre danske børn på legepladsen og skabe en mere ægte kontakt med vores danske venners børn. Som hun selv siger: *`Het is kei cool om Deens te kunnen, want dan heb ik een geheime taal!*

Og nu er det så Fridas tur...!

Jeg holder fast i min metode og overbevisning om, at det er en stor gave at have 2 sprog og derved 2 nøgler til 2 verdener. Frida hører dansk hver dag og lærer at vi har en dagligdag på 2 sprog og jeg stoler på at det virker!

Frida skal sove.

Jeg hjælper med tandbørsten og nattøjet, putter hende, synger en dansk godnatsang, holder hendes hånd og hvisker`jeg elsker dig, lille skat´.

`Elsker dig, mama`, er det sidste jeg hører, før jeg lukker døren.

Zweeds Wittebrood

–Ben Ronde, Marietta – Georgia

6 Juni is de Zweedse nationale feestdag en toen ik op de receptie mij te goed deed aan de lekkernijen van het buffet met een biertje erbij, vlogen mijn gedachten naar de donkere dagen van januari 1945.

West Nederland was nog bezet gebied, de hongerwinter was in volle gang en we stierven van de honger.

Geen gas of electriciteit; met moeder trokken we erop uit om hout te kappen in het enige bos dat nog bestond in de buurt, aan de rand van de Maas. Dat was wel nodig, want het vroom dat het kraakte en we moesten toch de suikerbietenkoekjes en tulpenbollen gaar zien te krijgen op de potkachel.

Pa ging niet mee, want die probeerde met zijn fiets, met houten banden, het Westland te bereiken om groenten te kopen, wat weleens lukte.

De charmante consul, in nationaal costuum, strijkt neer tussen de landgenoten voor een informeel gesprek.

Nadat het “Vasa Drängar” koor een typisch Zweeds volksliedje heeft gezongen, schep ik nogeens op en keer terug in gedachten naar die kommervolle tijd.

De bezetter had de zaken goed onder controle en heerste met strenge hand, maar toch kreeg het Zweedse Rode Kruis het voor elkaar toestemming te krijgen een boot te sturen naar het afgegrensde gebied met..... wittebrood en boter! Geen volkorenbrood of roggebrood, maar puur wit met roomboter!!

Distributiebonnen hadden we wel, maar wat doe je daarmee in lege winkels, dus werd een bepaalde bon benoemd voor: een brood per persoon + een half pakje boter.

Toen we dat, via lange rijen voor de winkels, eenmaal in huis hadden was het groot feest. Moeder besliste dat iedereen z'n brood kreeg en voor zichzelf mocht beslissen hoe lang hij erover wilde doen.

Lang in bed blijven bespaarde energie; enzo de tijdsduur van je brood! Iedereen hield elkaar in de gaten; alleen het brood snijden was al een ceremonie. Muizen waren meer gehaat dan Duitsers! Bezoekers werden het huis uitgekeken, want wat, als er iemand een boterham mee wilde eten!!

Ik weet niet meer wie er heeft gewonnen, maar dat er records zijn gebroken is zeker.

Niet alleen was het een “broodnodige” ervaring, maar het gaf ons ook een enorme opkikker, zó verlaten en vergeten voelden we ons in die tijd. Het gaf ons moed en vertrouwen om de strijd voor het vege lijf voort te zetten, en dat duurde nog enkele maanden, tot aan de bevrijding.

Tegen het einde van de receptie vraag ik aan verschillende Zweden naar dit voorval tijdens WW II, maar niemand weet waar ik het over heb.

Daarom nogmaals, ook al realiseren jullie je het niet: BEDANKT ZWEDEN!

Puzzel: Herken die mooie Scandinaviër!

Ook dit keer is jullie bestuur weer zeer creatief bezig gegaan en heeft een hele mooie collectie Scandinavische bekendheden een beetje onherkenbaar gemaakt. Aan jullie de taak om hun namen te noemen! Stuur je inzending voor **1 juli** naar info@nordom.nl voor een **mooie** prijs!

Kysset som fikk snøen til å smelte - Tor Fretheim

En lille boganmeldelse fra Susanne

I universitetsbiblioteket fant jeg denne lille juvel i norsk ungdomslitteratur. Jeg har ikke lært at læse norsk, men dansk kan jeg nok klare. Og denne bog er skrevet spesielt for norske unge som har svært ved at læse. Så jeg kunne godt klare den. Og den var deilig! Først, en lille passage af bogen, og så noget om bogen og forfatteren som jeg fant på nogle norske hjemmesider.

"Jeg har ikke snakket om det før.

Ikke engang med Cecilie.

Kanskje er det ikke noe å fortelle om.

Det er så vanlig alt sammen

Likevel kjennes det uvanlig.

Det handler om følelser.

Om mine følelser. Men også om Cecilies følelser.

Om følelsene til Stian.

Og det handler om et kyss."

Om boka

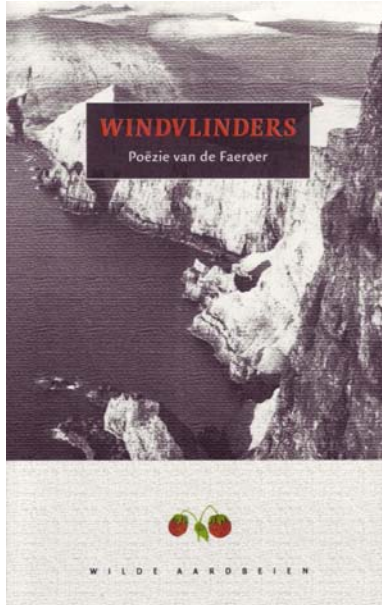
"I stedet for at kravet om at boka skal være lettlest blir et hinder, utnytter Fretheim dette. Med korte kapitler og enkle, men poetiske setninger, setter Fretheim ord på den fine, men sårbare kjærligheten. Klisjèene uteblir. Dette var den første lettlesboka som vant Kulturdepartementets litteraturpris." www.txt.no

Om Tor Fretheim

"Som 7-åring flyttet Tor Fretheim til Oslo. Der har han bodd siden. Tor Fretheim har journalistutdannelse og arbeidet i mange år som journalist i Aftenposten. I tillegg til utdannelsen ved journalist-høgskolen har han studert norsk og folkeminne ved universitetet. Nå arbeider han som forfatter og oversetter på heltid. Han utga sin første bok i 1982. Flere av bøkene er oversatt til dansk, svensk og tysk." www.gyldendal.no

Straf briesje - sterk beestje

-Lisa van den Dool

Bij vlinders in de wind denk je aan een zomerdag. Strakblauwe luchten, een licht briesje, warmte op je huid. Je zou er de hele dag naar kunnen kijken, maar dat kan meestal niet. De nabijheid van een vlinder is vaak vluchtig, vergankelijk, want ze zijn zo weer verdwenen in de verte. Een vlinder in de wind heeft geen andere keus, dan met alle winden mee te waaien. Een vlinder in de wind is zeer kwetsbaar, maar heeft ook een bewonderenswaardig uithoudingsvermogen, veerkracht en schoonheid.

Vlinders zijn niet de eerste dieren waar men aan denkt bij de Faerøer eilanden, maar toch draagt de eerste anthologie van naar het Nederlands vertaalde Faerøerse gedichten de titel *Windvlinders*. De bewoners van de archipel worden, zoals elke eilandbewoner, zeer zeker elke dag aan de wind herinnert en dit deel van de titel is dan ook geen verbazingwekkende keuze. Ik vraag me daarentegen af waarom er voor *Windvlinders* is gekozen. *Windschappen* zou een wat logischere, doch vreemde titel opleveren waarmee de gedichtenverzameling geen aantrekkingskracht zou winnen. Misschien ziet de samensteller en vertaler van deze anthologie, Roald van Elswijk, de acht dichters in deze bundel als vlinders in de grote literaire wereld. Of de achttien eilanden waar deze dichters vandaan komen als kleine vlinders in de grote, winderige Atlantische oceaan. In ieder geval heeft van Elswijk een interessante combinatie van gedichten gekozen, die men vluchtig als een voorbijvliegende vlinder kan bewonderen of geconcentreerd kan analyseren als het bestuderen van een koninginnenpage.

In de gedichten van Astrid Joensen schemert een warm moedergevoel door. Sigga-Maria Hjalmsdóttir Højgaard stelt, als jongste dichteres in deze anthologie, veel vragen in haar lyrische poëzie en in het bijzonder in haar gedicht "Tú og orðini" ("Jij en de woorden"). Ook bevat *Windvlinders* een van haar gedichten over haar geboorteland, waarin ze begint met de woorden 'Dit is nu eenmaal mijn thuis'. Zo lijken bijna alle dichters uit deze bundel over hun Føroyar te denken. Zo dicht Jóanes Nielsen in "Eg eri ein føroyskur nasjonalistur" ("Ik ben een Faerøerse nationalist") 'We hebben het enorm naar ons zin als geografisch niemendalletje' en:

Ik ben een Faerøerse nationalist;
ik probeer de tweeslachtigheid van dit bijland uit mijn ziel te verdrijven,
die pest, die in goede tijden een hele bevolking
politiek ontoerekeningsvatbaar kan maken
en tot klagende stakkers in slechte tijden.

[...]

en soms zijn er momenten van haat, waarop je ongeluk toewenst aan
het volk dat ons in 1992 vernederde en beroofde.

Maar het enige dat werkelijk iets oplevert
en waar ik diep vanbinnen vertrouwen in heb,
is de mooie, dagelijkse strijd van het bestaan.

Dat is de oorsprong van mijn droom over een Faerøerse republiek,
de oorsprong van mijn woorden.

Het is goed dat met deze vertaalde anthologie de Faerøerse dichters hun (politieke) stem kunnen laten horen buiten de Deense grenzen en aandacht krijgen voor de rijke moderne cultuur van de bijzondere eilandengroep.

De dichters worden alle acht voorzien van een inleidend en informatief voorwoord waardoor men hen even snel leert kennen, voordat je met hun poëzie kennis maakt. Dit is een fijne overgang tussen de verschillende stijlen en onderwerpen die de dichters duidelijk onderscheiden. Op de linkerpagina staat het originele gedicht en de rechterpagina geeft de Nederlandse vertaling weer, waardoor rijm en ritme vergeleken kan worden en de naar de Faerøerse taal nieuwsgierige scandinavist aan zijn trekken komt. Het nawoord van hoogleraar Faerøerse letterkunde Malan Marnersdóttir geeft waardevolle informatie over de Faerøer eilanden, de Faerøerse literatuurgeschiedenis en haar belangrijkste dichters. Dit maakt *Windvlinders* een mooie kennismaking en laat de lezer achter met het verlangen meer van deze windvlinders te mogen bewonderen.

Windvlinders. Poëzie van de Faerøer Uitgever: Wilde Aardbeien, 2008 ISBN: 978 90 79873 01 2

Bron foto koninginnenpage: <http://www.vlinderkas.com/images>

Bron foto boekomslag: <http://www.svin.nl/images/windvlinders.jpg>

En våldsam saga

Låt den rätte komma in (Thomas Alfredson, 2008)

-Mick van Megesen

Oskar är en blek 12-åring som bor i en våning med sin mamma. Han bli mobbad av tre barn från skola och drömmar om hämnd. När han går ute på lekplatsen en gång, möter han en flicka som har nyss flyttat till hemmet bredvid honom, Eli. Hon är mycket tystlåten och hemlighetsfull. Snart blir de vänner, och Oskar blir kär i Eli. En gång berättar Oskar att han

blev slagit av barnen från skola, och Eli säger att han bodde slå tillbaka. Det är början av en skrämmande kärleksberättelse och det bli dock bisarrare när det visar sig att Eli är en vampyr.

Berättelsen är mycket romantisk, men också mycket våldsam. Eli måste dricka andras blod för att leva, och det avkastar oväntat gräsliga bilder. Men det finns också många lugna bilder. Mycket snö och stillhet, som gör det ännu mer rysligare men också som en saga. Musiken verkar först inte så viktig eller märklig, utan har en stor inflytelse på filmens stämningen, det tycker jag är speciell. Den är inte bombastisk eller överdriven, egentlig som hela filmen.

Det finns som tur inte så många "special effects", men de som finns, är inte så vackra, tycker jag. De var mer komiska än hemska, tror jag, men trots detta är filmen en cinematografisk mästerverk.

Är filmen pur horror? Det vet jag inte. Den lämpar sig för lite yngre åskådare, men väl för de som är kraftfulla. Och för horror-älskare som är trött på dåliga Hollywood-produktioner. När de är ännu inte nöjd, borde de läsa boken med samma namn av John Ajvide Lindqvist (2004) som filmen är baserat på, eftersom den är ännu ohyggligare.

Jag säger: titta!

Colofon

Bestuur collegejaar 2008-2009:

Lisa van den Dool (voorzitter – lisa@nordom.nl)
Diederik Masure (penningmeester – diederik@nordom.nl)
Rozemarijn Vervoort (bestuurslid – rozemarijn@nordom.nl)
Djoeke Wentink (webmaster – djoeke@nordom.nl)

Postadres:

Studievereniging Nordom
Universiteit van Amsterdam
Spuistraat 134, 6^e etage
1012 VB Amsterdam

Nordom online:

homepage: www.nordom.nl
e-mail: info@nordom.nl
Hyves: www.nordom.hyves.nl

Aan dit nummer werkten mee:

Anders Bay
Eva Brachini
Lisa van den Dool
Timo Eekhoudt
Maarten Koning
Diederik Masure
Mick van Megesen
Susanne Oosterveen
Ben Ronde
Rozemarijn Vervoort
Djoeke Wentink

Volgende uitgave:

Het volgende nummer komt waarschijnlijk in het najaar uit. We zijn blij met alle kopij. Stuur alles wat je kwijt wil naar de redactie, blad@nordom.nl, of desnoods via de gewone post naar het Nordom-adres (zie hierboven) of deponer je bijdrage in het Nordom-postvakje op de 6^e verdieping in het P.C. Hoofthuis.